

Ataqatigiinneq atasinnaasumillu siuariartorneq

Naalakkersuisut Siulittaasuata Kim Kielsenip Inatsisartut 2016-imi ukiaanerani ataatsimiinnerat ammarlugu oqalugiaataa

(Oqalugiarnermi oqaatigineqartut atuupput)
16. septembari 2016

Aallaqqaasiut

Ataqqinartut Inatsisartunut ilaasortat, Inatsisartut Siulittaasuata, innuttaaqatillu. Inatsisartut 2016-imi ukiaanerani ataatsimiinnissaat ammarlugu oqalugiarsinnaagama nuannaarutigaa. Inatsisartut sulineranni ukioq nutaaq aallartippoq, ullorlu qinersiviusup qiteqqunneranut nalunaaqutaalluni.

Naalakkersuisuni sulinitanni angusaqarluareersimavugut, assersuutigalugu suliffissaaleqisut ikilisarniarlugit suliniuteqarnitsigut, utoqqalinersiat soraarnerussutisiallu allangortiternerisigut, inuussutissarsiuteqartunut atugassarititaasunik pitsanngorsaanikkut allarpassuillu.

Naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissummi anguniakkagut anguniarlugit suli suliassaarpugut. Nunami siuariartortumi ineriartorfiusumilu nunap inuisa toqqissisimasumik pitsaasumillu siunissaqarlutik inuuneqarnissaat ataatsimoorluta sulissutigissavarput. Inuiaqatigiit ataatsimoorluta – suleqatigiillutalu – ilorraap tungaanut ineriartortissavagut. Innuttaasut inuiaqatigiinnut, tamatta akuuffigisatsinnut, pilersueqataasinnaassusiat atorluarneqassapput – taamaammat naalakkersuineramik suliaqartuusugut pingaarnarpaamik suliassarivarput atugassarititaasut pisariaqartut pilersissallugit.

Inuiaqatigiittut qaninnerusumik suleqatigiilluarnerusariaarpugut. Inuiaqatigiinni atugarissaarnermik nunamilu siuariartortumi innuttaasut, peqatigiiffiit, kattuffiit, inuiaqatigiinni suliniaqatigiiffiit allat politikerrillu pisariaqartinneqarput. Tamatta assigiinngitsunik isummertaaseqaraluarluta, soqutigisaqaraluarluta anguniagaqaraluarluta nunatsinni pitsaanagerusumik atugaqarnissarput anguniarlugi suleqatigiittariaarpugut.

Annertuunik pisoqartillugu, soorlu Issittumi Unammiaartoqarmat SIK-lu aasaq ukiumik 60-inngortorsiorluni Nuummi nalliuttorsitigineqarmat, suleqatigiinnikkut qanoq angusaqartoqarsinnaaneramik takutitsisoqartarpoq. Pisut taakku piumassutsiminnik ikiuuttorpassuarnit soqutigisaqarnertillu aallaavigalugu suliniartunit ingerlanneqarput. Piumassuseqarneq tamanna peqatigiiffipassuarnit innunillu ataasiakkaanit ullut tamaasa ukioq kaajallallugu ingerlanneqartoq inuiaqatigiinnut innuttaasunullu iluaqutaavoq. Nunatsinni isumagininnikkut ajornartorsiutinik, suliffissaaleqinermik aningaasarsiornikkullu unammilligassanik naapitassaqartilluta, suliniutit tamarluinnarmik sunniuteqarput. Ulluinnarni ajornartorsiutit unammilligassallu naapitassaajuaraluartut inuiaqatigiit ingerlaannarnissaannut suliassanik tigusiumasunik inuppasaqarmat tulluusimaarutigalugulu nuannaarutissarivarput. Nunatsinnut sinniisuunissannut tulluusimaarutissaqartippassinga.

Naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissutitsinni anguniakkatsinni utoqqartatta inuuniarnikkut atugarisaasa pitsanngorsarnissaannut iliuseqarsimagatta nuannaarutigivara. Utoqqartatta inuunermi sinneranni ataqqinassusilimmik inuuneqarnissaannut suliuassugut. Inuiaqatigiinnili utoqqartatta amerliartornerat ilutigitillugu toqqissisimasumik ataqqinassusilimmillu utoqqalinissarput nammineerluta qulakkeerniartariaqalissavarput. Naalakkersuisut taamaammat

siunnersuutigaat utoqqalinersiassanut ileqqaartussaataaneq atuutilissasoq, suliunnaarutta nammineerluta pilersorsinnaanissarput qulakkeerniarlugu.

Naalackersuisut Inatsisartunit upernaag manna peqquneqarput Innarluutillit illersuisuannik pilersitseqqullugit. Innarluutillit pisinnaatitaaffii pillugit Nunarsuarmioqatigiit isumaqatigiissutaasa nunatsinnit malinneqalernissaannik innarluutillillu illersorneqarnissaannik illersuisoq qulakkeerinneqataassaaq. Inatsisartut kissaatigisaattut Innarluutilinnik Illersuisup pilersinneqarnissaannut 2,5 mio. koruuninik 2017-imut immikkoortitsisoqarpoq. Innarluutillit Illersuisuata innarluutillit atugaannik pitsanngorsaaniarluni sulilluarnissaannik Naalackersuisut kissaappaat.

Kommunit

Nunarput tamat oqartussaaqataa nerat tunngavigalugu ingerlanneqarpoq. Tamat oqartussaaqataa nerat nunap aqutsisui nut najukkamilu sunniuteqaqataa nissamut atuuppoq. Taamaattorli kommuneni sisamaasuni innuttaasut oqariartuutigaat kommunit 18-init sisamanngortinneqarsimanerisa kingorna najukkami tamat oqartussaaqataa nerat innarlerneqarsimasoq. Qaasuitsup kommuniani innuttaasut taasiner mikkut kissaatigivaat Qaasuitsup Kommuniata avinneqarnissaa. Naalackersuisut tamanna tusaaniarlugu kommunip avinneqarnissaa pillugu Inatsisartunut siunnersuuteqarput. Kommunit peqatigalugit aalajangerpugut najukkami tamat oqartussaaqataa nerat kommuneni nukittorsarneqarnissaa qulakkeerniarlugu suliniuteqassalluta. Suli at innuttaasut ulluinnarni inuunerannut pingaarutilinnik imaqartut suliarineqarneranni innuttaasut akuutinneqarnerulernissaat sulissutigissavarput,

Naalackersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissummi anguniakkatta ilagaat akisussaaffiit suliallu amerlanerusut Namminersorlutik Oqartussanit kommuninut nuussorneqassasut. Siunniussap piviusunngortinnissaanut sulineq kommunit suleqatigalugit ingerlanneqarpoq.

Aningaasaqarneq

Aningaasaqarnikkut unammilligassa qaraluarluta ajunngitsunik aallartisaanissamut nukissaqarpugut. Aningaasaqarneq 5 procentimik siuariarsimavoq. Nuummi parnaarussivissamik umiarsualivissamillu sanaartornerit siuariartitseqataasimapput. Ilutigitillugu aalisakkanut raajanullu nunarsuarmi akigitinneqartut qaffasissumiipput. Aningaasaqarnikkut siuariartornerup takutippaa pisortat aningaasaataannik kisimi siuariartortitsisoqarsinnaanngitsoq. Nunap aningaasaqarnera siuariartortinniaraanni namminersortunit avataaniillu aningaasaliinerit pisariaqartinneqarput. Namminersortut aningaasaleerusuttut patajaatsumik atugassaqartinneqarnissaat Naalackersuisut pingaartippaat.

Ilorraap tungaanut ingerlasoqarnera pissutigalugu aqutsinitsinni qasukkaasinnaanngilagut. Innuttaasut ineriartornerisa takutippaat pilersugassat amerliartornerat ilutigalugu pilersuisussat ikiliartussasut. Taamaammatt ingerlalluarnitsinni aningaasaqarnikkut attasseqataasinnaasunut aningaasaliinernut atortariaqarpagut.

Pisortat aningaasaqarneranni kommunit siornatigornit initunerulersimapput. Suliassa qarfiit kommuninut nuussorneqarnissaat kommunit aqqissuuteqqinneranniippoq, taamaammallu pisortat aningaasaqarneranni kommunit suli initunerulertussaallutik. Pisortani aningaasaqarnikkut aqutsinerup pitsanngorsarneqarnissaata Naalackersuisunit borgmesterinillu ukiuni kingullerni kingunilimmik suleqatigiissutigineqarpoq.

Missingiutit naatsorsuutillu pillugit inatsisissatut siunnersuut sukanganerusumik aningaasaqarnikkut aqutsilernissamik imaqarpoq. Tamanna nunatsinni pisortat aningaasaqarnerannik attanneqarsinnaasumik ataatsimut ineriartortitsinerup qulakkeerneqarnissaanut pisariaqarpoq. Naalakkersuinikkut pingaarnersiuinermi siunissamilu naalakkersuinikkut aningaasaqarnikkullu iliuuseqarsinnaanissaq qulakkeerniarlugu inatsit tunngaviusumik sinaakkusiissaaq. Aningaasaqarnikkummi illersorneqarsinnaasumik aqutsisoqarneranik aningaasaliisartut taarsigassarsititsisartullu tatiginnissinnaasariaqarput.

Attassisinnaanermut siuariartornermullu pilersaarut

Ukioq manna Aningaasaqarnikkut Ingerlatsinermit Nalunaarusiami nutaatut ilanngunneqarsimavoq siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aaqqiissutissanut pilersaarut, taaneqartoq ”Attassisinnaanermut siuariartornermullu pilersaarut”. Nunatta aningaasaqarnerata attanneqarsinnaasumik, patajaatsumik aningaasaliisinnaassuseqalersitsisumillu ilorraap tungaanut ataavartumillu ingerlalernissaa pilersaarutip qulakkeerniartussaavaa.

Attassisinnaanermut siuariartornermullu pilersaarut arlalinnik siunertaqarpoq, tassalu aningaasartuutikillisaasunik allanngortiterinikkut siuariartortitsilersussanullu aningaasaliinikkut iliuuseqarnikkullu aqputissiorneqassasut

- Siunissami atugarissaarneq qulakkeerneqassasoq pisortat aningaasaqarnerisa 2030-ip tungaanut oqimaaqatigiissinnerisigut,
- Innuttaasut siunissami atugarissaarnissaasa qulakkeernissaa, nunatsinni siuariartornerup ineriartornerullu qaffassarnerisigut.

Naalakkersuisut isumaqarput attassisinnaanermut siuariartortitsinerimullu pilersaarummi qitiusumik imaritinneqartut ilaat piviusunngortinneqartariaqartut nunarput aningaasaqarnikkut imminut napatissinnaaleriartussappat, taamalu Danmarkimi ukiumut tapiissutinik pisariaqartitsiunnaarluni naalagaaffimmiillu suliaasaqarfinnik nutaanik tiguisinnaalerluni. Pilersaarutip takutippaa 2030-ip tungaanut isertitat aningaasartuutillu oqimaaqatigiissilerneqarsinnaasut pisortallu aningaasaqarneranni sinneqartooruteqalertoqarsinnaasoq.

Inuussutissarsiorneq

Inuussutissarsiorinikkut ineriartortitsinerup ingerlanneqarneratalu annertusarneqarnissaa nunatta pisariaqartippaa. Inuussutissarsioritut ingerlalluaraangamik suliffissanik aningaasaqarnikkullu siuariartornermik pilersitsisarput. Tamanna innuttaasut atugarissaarnerulernerannik inuiaqatigiillu isertitaqarnerulernerannik kinguneqartarpoq. Naalakkersuisut taamaammat nunatsinni inuussutissarsiuuteqarnermik ingerlatsinermi atugassarititaasut ukiuni kingullerni nutarterlugillu pitsanngorsarpaat. Nutarsaanikkut siunissami ineriartorneq, siuariartorneq atugarissaarnerlu qulakkeerneqassaaq. Sulineq tamanna ingerlateqqinneqarpoq ingerlariaqqinnissamullu Naalakkersuisut ukiaq manna arlalinnik inatsisissatut siunnersuuteqarput.

Sikumik imermillu avammut tunisassiornerup nunatsinnut aningaasarsiutaalernissaa Naalakkersuisut angorusuppaat. Siku imerlu namminersortumik imminullu napatissinnaasumik inuussutissarsiuutaalernissaa siunertarlugu ineriartortinneqassaaq. Sikup erngullu avammut tunisassiassatut nittarsaanneqarnissaanut Aningaasanut Inatsimmi immikkoortitsisoqarpoq. Tamassuma saniatigut ukiuni tulliuuttuni sikumik imermillu suliniutinut ineriartortitsinissanut iliuusissatut pilersaarusanik nutaanik Naalakkersuisut suliaqarput. Tassunga atatillugu Sermip erngullu avammut nioqputissatut atorneqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaata allannguutissaanik Naalakkersuisut ukiaq manna siunnersuuteqarput.

Takornariaqarneq

Takornariaqarneq inuussutissarsiornermi sukarsuit sisamaattut nunatta aningaasaqarneranut pingaaruteqarnerulersinniarlugu ineriartortinneqarnissaa Naalakkersuisut kissaatigaat. Amerlanerusunik nunatsinnut takornariarusuttoqalernissaanut malunaatilimmik unammilligassanik iluarsisariaqartunik Nunamut tamarmut takornariartitsinermi pilersaarut 2016-2020 tikkuussivoq. Takornarissat amerlinissaannut nunatta tikikkuminartuunissaa aalajangiisuuvoq, attaveqaqatigiinnermullu ukiuni tulliuuttuni aningaasaliinissat Naalakkersiusunit tamaammat qilanaarineqarput. Attaveqaqatigiinnermulli aningaasaliinerit kisimik takornarissat amerlinerannut qulakkeerinninnaviangillat.

Unnuiffissanut amerlanernut misigisassanillu nutaanik pilersitsinerlut aamma aningaasaliisoqartariaqarpoq. Takornarissat nunatsinnukarusutsilissagutsigit namminersortut iliuuseqarlutillu aningaasaliisariaqarput. Namminersortut iliuuseqarusussusaat tapersersorniarlugu Naalakkersuisut namminersortunut takornarianut nutaanik misigisassarsiorititsinissanut isumassarsialinnut akuersissuteqarniarput. Assersuutigalugu Qeqqata Kommuniani kuunni eqalunniarnissamut akuersissutit siulliit januarip aallaqqaataani 2017-imit atuutilersussat nalunaarutigivaat.

Naalakkersuisut takornariartitsinerlut pilersaarutaanni nunatsinnut nunatsinniillu akikinnerusumik sukkanerusumillu angalasoqarsinnaalernissaa anguniarneqarpoq. Pilersaarummi qulakkeerneqarpoq aningaasaliisartunut pitsaasumik atugassaqartitsinissaq, tamannami namminersortut unnuisarfinnut misigisassanullu nutaanut aningaasaleerusussuseqalernissaannik aalajangiisuuvoq. Ineriartorneq ilorraap tungaanut aallarpoq. Takornarissat amerliartorput nutaanillu aningaasaleerusuttunik tutsiuttoqartalerpoq.

Ilulissat Kangia pillugu Ilisimasaqarfissaq 2018-imi ammarneqartussaq sumiiffimmut soqutiginninnerulersitsisumik takornarianut neqeroorutitut iluatsilluartutut ilisimaneqalereerpoq. Namminersortut pisortallu suleqatigiillutik takornarianut tikeraartitsinerlut sullissivinnik pilersitsiortortariaqarput. Tikeraartitsinerlut sullissivinnut aningaasaleerusuttunik soqutiginnilersitsiniarnermi atugassarititaasut inissinneqareersimasariaqarput. Taamaammat tikeraartitsinerlut sullissivinnik pilersitsinerlut ingerlatsinerlut inatsisissamik Naalakkersuisut ukiaq manna siunnersuuteqarput.

Aalisarneq

Aalisarnerlut inatsimmut allannguutissat ukiorpaalunngortuni suliarineqartut naammassineqarnissaat Naalakkersuisut pingaartippaat. Aalisarneq ukiorpassuarni kisiartapajaajulluni avammut tunisassiortuusimavoq. Aalisarnermik inuussutissarsiuqarnerup aalisartunut sulisoqarnermullu pitsaannerusumik iluaqutaalernissaanut sinaakkusiisariaqarpugut. Imaanit aalisakkat amusatta kiilui tamaasa isertitsissutiginerulersinnaanissaat qulakkeerniarlugu suliniuteqassaagut.

Aalisarnermik suliaqartut oqartussat peqatigalugit ineriartortitsinissamut periarfissaasinnaasut ukiup ingerlanerani eqqartueqatigiissimapput. Aalisarnerup ineriartortinnissaanut sulineq tamanna Naalakkersuisut pingaartippaat aalisarnermillu inuussutissarsiuqartut qujassuteqarfigerusullugit inuussutissarsiuqartut ineriartorteqqinnissaanut peqataarusussuseqarmata. Aalisarnerlut inatsisissamik nunanilu tamalaani isumaqatigiinniarluni sulinerne inuussutissarsiuqartut kinguneqartussamik peqataallunilu soqutiginnissimanagera Naalakkersuisut nuannaarutigaa.

Nunatsinni Nunanilu Avannarlerni aalisarnermik inuussutissarsiornikkut suleqateqarneq Naalakkersuisut pingaartippaat. Imartatta pissarititaanit aasagut suliareqqinneqartarnerisa ineriartortinnissaannik Nunat Avannarliit sulineranni nunarput peqataavoq. Nunani avannarlerni nunat sanilerisatta suliareqqeeriaatsiminnik annertusaaniarlutik sulinerat isumassarsiorfigivaguttaaq. Isumassarsiornerit tamakku inuussutissarsiuteqartunut ingerlateqqinneqarsimapput.

Nunap qanittuani aalisarnek inuiaqatigiinnut pilersuingaatsiarpoq. Inuit 500-unit amerlanerusut imartatsinni aalisarsinnaatitaanermut ukiut marluk kingulliit ingerlaneranni allagartaqalersimapput . Inuit taakku allagartaqalersimannikkaluarpata isumaginninnikkut ikiorserneqartalersimassagaluarput.

Naalakkersuisut pingaartippaat biologit aalisartullu akornanni naligiissumik suleqatigiittoqasasoq, ingammik pisassiissutit amerlassusaannik aalajangersaasoqartillugu. Aalisarfigineqartartut aalisakkallu aalisarnek ajortut periarfissarsiorfiginiarlugit misileraalluni aalisarnerit arlaqartut Naalakkersuisut aallartisarpaat. Qaanaap eqqaani ingerlatseqatigiiffiit sisamat pissutsinik misissuinissamut akuerineqarsimapput. Akuersissutinilli tunniussinermi najugaqartut misileraanermi peqataatinneqarnissaat piumasaqaataavoq.

Nunatta avannaani qimmit ukioq ajunaarutaasumik nappaalapput qimmiitillit annaasaqaatigisaannik. Qimmit qimuttut amerlassusaat qulakkeerniarlugu Naalakkersuisut siunnersuutigaat qimmit akiuussutissamik kapineqartarnissaannut pilersaarusiortoqasasoq, tamannalu nunatta karsianut ukioq siulleq 4,5 mio. koruuninik aningaasartuutitaqasaaq. Naalakkersuisut isumaqarput qimmit illersorneqartariaqartut, qimusserneq kulturitsinnut ilaammat kiisalu aalisarnermut, piniarnermut takornariartitsinermullu pingaaruteqarmata.

Aatsitassarsiornek

Aatsitassarsiornerup inuussutissarsiutini sukarsuit ilaattut ineriartortinneqarnissaa Naalakkersuisut kissaatigaat. Inatsisit eqaallisarneqarnissaat aatsitassarsiornernullu aningaasaliisussanik soqutiginnilersitsiniarnissaq suliasatsitut isigaarput. Suliffissanimmil aningaasaqarnikkullu siuariartorneq pilersinniarlugit suliniutinik aallartisaanissaq pisariaqarpoq.

Qinngornerit ulorianartut pillugit nunani tamalaani isumaqatigiissutinut nunatta ilaalersimanerata malitsigisaanik Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermit Nunanullu Allanut Naalakkersuisoq qammatip matuma naanerani Østrigiliassaaq Det Internationale Atomenergiagenturip (IAEA) ataatsimeersuarneranut peqataajartorluni. Nunatta isumaqatigiissutinut taakkununga ilaalerneru isumannaallisaanerup pitsaanerpaajutinnissaanut Naalakkersuisut sulinerannut naapertuummat. Naalakkersuisummi aalajangiusimavaat aatsitassarsiornermi isumannaallisaaneq, peqqinneq avatangiisillu pillugit piumasaqaatit annertuut nunani tamalaani atuuttut malinneqassasut.

Suliniutit anginerit saniatigut annikitsumik aatsitassarsiornerit innuttaasullu ujaqqanik pinnersaasiassanik atorluannaannik periarfissarsiornerissaq Naalakkersuisut pingaartitaraat. Annikitsumik aatsitassarsiornek pillugu suliaqarluni Nuummi siorna decembarimi ataatsimiisitsisoqarpoq, assinganillu kujataani aaqquissuussineq naammasseqqammerpoq. Annikitsumik aatsitassarsiornek pillugu suliaqarluni siorna ataatsimiisitsinermi pissarsiarineqartut tunngavigalugit Aatsitassanut inatsimmut allannguutissamik ukiaq manna siunnersuuteqarpugut,

allannguummi innuttaasut aatsitassanik, soorlu ujaqqanik pinnerasaasiassanik allanillu nalituunik, katersisinnaanerat, atuisinnaanerat avammullu tunisassiorsinnaanerat annertusarneqassalluni.

Attaveqaqatigiinneq

Nunarput pitsaasumik ataqatigiissilissagutsigu - inuussutissarsiutigullu inerisaanissaq pisariillisassagutsigu, taama siunnerfeqarnitsinnut naapertuuttumik attaveqaqatigiinnikkut piorsaasariaqarpugut. Nuummi umiarsualivissaq, Sikuki Nuuk Harbour, nunat tamalaat akornanni atugaasunik atortulersugaasoq tikinneqariaannaasorlu, pisortaatigoortumik ukioq manna novembarimi atoqqaarfissiussavarput. Umiarsualivissap taassuma nunarput nunarsuarmioqatitsinnut nallersuunnerusunnngortillugulu ammanerulersissavaa. Umiarsualivissaq atuleriarpat nunatta avataaniit pilersorneqarnerani avammullu niuernerani periaatsit nutaat allaanerusullu atorsinnaalissavagut. Umiarsuit immikkut tulluarsakkat kisiisa atugariunnaarlugit oqaluttuarisaanitsinnillu pissuteqartumik ingerlaarfitoqqat kisiisa toqqammavigiunnaarlugit umiarsuit nunarsuatta sinnerani nalinginnaasumik atugarineqartut atorlugit nunarput nunarsuup sinneraniit pilersorneqarsinnaalissaaq. Nuannaarutigalugu maluginiarpara Royal Arctic Line Sikuki Nuuk Harbourlu qanimut suleqatigiillutik suleqatitik nunani allaneersut peqatigalugit piffiit nutaat qanittumi atuutilersussat appakaaffigisussanngoraat.

Aasap qaangiuttup ingerlanerani attaveqaqatigiinnerup tungaatigut annertuumik allamik aallarniisoqarpoq. Qaqortumi, Ilulissani Nuummilu nutaanik mittarfeqalernissamik Inatsisartut aalajangiussaata tunngavigalugu Kalaallit Airports A/S suliamik ingerlatsisussanngortinneqareerpoq. Ingerlatseqatigiiffiup taassuma Mittarfeqarfiit suliamullu attuumassuteqartut allat suleqatigalugit kissaativut piviusunnngortinniarlugit sulinertik pimoorullugu ingerlatilereerpaat. Naatsorsuutigilluinnarpara piffissap sivilisunngitsup ingerlareernerani sanaartugassanut tunngasut qanoq aaqquissuunneqarsinnaanerannik saqqummiussisoqarumaartoq, ukiullu amerlanngitsut qaangiuppata suliniutit iluaqutissartai takussutissaqalerumaartut. Taamatuttaaq Ittoqqortoormiuni Tasiilamilu mittarfissat pilersaarusiorneqarnerannut tunngavissat naammassiaartuaalerput, taamaalilluta siunissami nunatta sineriaa pitsaasumik ataqatigiissilersinnaassavarput – nunap immikkoortuini mittarfiit kiisalu nunani avannarlernut killernut nunallu tamalaat akornanni timmisartuussisarnerni mittarfiusinnaasut pitsaasumik ataqatigiissaarnerisigut. Tamanna nunatsinni kikkunnut tamanut avataaniillu tikeraartartussanut nuannaarutissaassaaq.

Ineqarneq sanaartornerlu

Sanaartornissanut 2017-imi aningaasaliissutissat ukiuni 2017-imiit 2020-mut katillugit ukiumut 700 mio. koruunit missaaniittartussaapput, taakkulu 2016-imi aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutigineqartunut sanilliukkaanni 30-40 mio. koruuninik amerleriarput. Aningaasat inissialiornernut, pisortat sullissiveqarfiinik ilinniartullu inissaannik sanaartornissanut atussapput. Inissiali amerleriarnissaat killeqartussaavoq, inissiat ukiumut 50-it missaat naammassineqartarnissaat pilersaarutaammat. Inissiat amerlasuujutinniarnissaannut taarsiullugu illoqarfinni nutarsaanissaq, iluarsartuussinissaq isaterinissarlu siunnerfigineqarnerussapput.

Naalackersuisut siunnersuutigaat, Namminersorlutik Oqartussat inissiaataasa iluarsartuunneqarnissaannut isaterneqarnissaanullu amerlanerusunik aningaasaliissuteqartoqassasoq. Ukioq mannamiit 2018-imut siunertamut tamatumunnga milliardit sisamararterutaannit amerlanerusut immikkoortinneqassapput. Illoqarfinni tamani najugaqarfiit immikkoortortaqaarfikkaarlugit pilersaarusiortfigineqassapput, tamakku immikkoortortaqaarfiup aningaasaataat atorlugit aserfallatsaaliorlugit suliarineqassanersut, nutarterneqassanersut isaterneqassanersulluunniit pilersaarusiorneqassallutik.

Inissiaqarfiit najugaqarfigineqanngitsut aserfallassimaqalutik illoqarfinni takussunarsaataaginnalersimasut isaterneqartariaqarput, taamaaliornikkut illoqarfimmi nutarsaanissamut takujuminarsaanissamullu periarfissaqalissalluni – innuttaasullu ullutsinnut naleqqunnerusunik initaarnissaat aqputissiuunneqarluni.

Sanaartornermik suliaqartut pilersaarusiornissamut periarfissaqartannginnertik ukiorpassuannortuni naammagittaalliutigisarpaat. Aningaasaliisarnermi periaatsit pitsannorsarniarlugit aningaasaleeriaatsit marlunnut avinneqarnissaat Naalackersuisut isumaliutersuutigaat, taamaaliornikkut suliniutit ataasiakkaat eqqarsaatigalugit sanaartornermik suliaqartut nunatsinneersunik sulilersitsinissartik siunnerfigalugu pilersaarusiorsinnaanissaat pitsaanerusemik aqputissiuunniarlugu.

Sulisoqarnikkut iliuserineqartut

Suliffissaaleqisoqarnera akiorniarlugu Naalackersuisut iliuserisaat kinguneqariartulerput. Kisitsisit kingullit aasaq manna ersersippaat suliffissarsiortutut nalunaarsorneqarsimasut ukiut marluk ingerlaneranni 1.100-nik ikileriarsimasut. Pissutsit pitsannoriartoraluartut nunatsinni suliffissaaleqisut suli amerlavallaarput. Suliffissaaleqisoqartillugumi ilaqutariit tamakkerlutik eqqugaasarput – aamma meerartavut. Immikkut ernumanartutut oqaatigisariaqarpoq inuusuttortatta 16-init 25-it tikillugit ukiullit amerlaqisut suliffissaaleqimmata ilinniakkamillu ingerlataqarnatik.

Suliffeqartitsiniarnermut periusissiap 2015-imeersup iluaqutaasumik kinguneqartussaananeranut takussutissat siullit suliffissaaleqisut ikileriarnersigut ersersinneqarput. Iliuusissat assigiinngitsut 16-it ingerlassimavagut, taakkulu ukiuni tulliuuttuni tamakkiisumik malunniuteqaleriartuaassapput. Suliffeqartitsiniarnermut periusissiami iliuusissatut siunniunneqarsimasut pingaarnersaasa ilaat tassaavoq suliffissaaleqisut sapinngisamik pitsaanerpaamik ikiorneqarnissaasa isumagineqarnerat. Nunatsinni sumiiffinni tamani suliffissarsiuussisarfiit Piareersarfiillu Suliffissanut, ilitsersuisarnermut pikkorissaqqinnernullu qitiusumik ingerlatsivinni nutaani – Majoriaq-mik taaguutilinni - ataatsimuulersippagut. Qitiusumik ingerlatsivinni taakkunani innuttaasut suliffissarsiorunik – imaluunniit suliffittaarnissartik sioqqullugu piginnaasaminnik arlaatigut qaffassaanissaat pisariaqarsimappat - imminnut pilersorsinnaaleqqinnissaat siunertarlugu nutaarluinnarnik aqputissiuunneqartarput.

Naalackersuisut 2017-imi aningaasanut inatsisissatut siunnersuutaanni 100 mio. koruunit sinnerlugit immikkoortinneqarsimapput sulisunik ilinniarsimannngitsunik piginnaanngorsaaneranut, suliffimmiinnissamullu piginnaanngorsaaqqinnernut kiisalu inuusuttut ilinniagaqassusaasa Majoriaq aqputigalugu qaffassarnissaannut 74 mio. koruunit illuartinneqarsimallutik. Naalackersuisut aningaasanut inatsisissatut siunnersuutaat siusinaartumik soraarnerussutisiaqalersimasunut eqaannerusemik suliffissaqartitsinermi periarfissanik pitsaanerusemik aamma imaqarpoq.

Ilinniarfissanik pilersitsiniarnermi inuiaqatigiinni akisussaaneq pillugu inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussaqaarniarlutik Naalackersuisut annertuumik sulipput. Inuusuttortatta pisariaqartitatsinnik ilinniagaqarnissaat qulakkeerniarlugu namminersortut pisortallu inatsisikkut kivitseqatigiisinniarnearput. Inatsisissatut siunnersuut ukiumut 720-inik ilinniarfissanik pilersitsisinnaavoq.

Naalackersuisuini neriuutigaarput Inatsisartut sulineranni Naalackersuisut siunnersuutaat ukiaq manna suliarisinnaassagaat, siunnersuummi inuusuttortatsinnut ilinniagaqarnikkut neqeroorutigisatsinnut pingaaruteqaqimmat.

Ilinniartitaaneq

Innuttaasut ataasiakkaat aningaasatigut isertitaqarnerulernissaat, innuttaasullu inuiaqatigiinnut tunniussaqaarsinnaassusiat atorluarnerusinnaassagutsigu, innuttaasut ilinniagaqassutsimikkut qaffassarneqartuartaqarput. Inuiaqatigiinni allanngoriartuaarnerit taama ittut piffissap sivisuup ingerlanerani angujartuaarneqartarput, innuttaasullu alloriarnissaat tamatumunnga aallarniutaasarpog.

Meeqqat atuarfiat 2015-imi nalilersortipparput ilinniartitsisunngorniarnelut 2016-imi nalilersorneqarluni. Nalilersuinerit tamarmik takutippaat iliuuseqartoqartariaqartoq, nuannaarutissaavorlu Naalakkersuisut kommunellu suleqatigiilluarmata atuarfiit inillu atuartitsiviusut pitsaanerumik aqunneqarnissaat qulakkeerniarlugu. Ilinniartitsisunngorniarfik Ilisimatusarfimmit nalilersuititsivoq 2018-imilu ukiakkut nutaamik ullutsinnullu naleqqunnerusumik ilinniartitsisunngorniarfeqalernissaa naatsorsuutigalugu.

Meeqqat atuarfianni atuartitsineq pitsanngorsarlugu sulinerput attapparput. Sisimiuni Minngortuunnguup Atuarfiani Narsallu Atuarfiani atuartut nutaamik atuarfittaarput, Ilulissanilu meeqqat atuarfimi ataatsimooqqilernissaat anguniarlugu Mathias Storchip Atuarfia sananeqaleruttorpoq.

Naalakkersuisut ukiumi tulluuttuni sulissutiginiarpaat meeqqat atuarfianni 10. klasse-mik naammassinnereersimagaluarlutik ilinniarfissat tungaatigut ingerlariaqqinngitsut imaluunniit efterskoleriarsimannngitsut meeqqat atuarfianni 11. klassernissaminnut periarfissaqartitaalernissaat. Inuusuttuaqqat isertitakitsunik ilaqutallit Danmarkimi efterskolernissaminnut mattussaasanginnissaat qulakkeerniarlugu Naalakkersuisut ilanngullugu pilersaarutigaat akiliutigineqartarput minnerpaaffeqartinneqalissasut.

Meeqperiviit meeqqallu atuarfiisa pitsanngorsarneqarnissaat suliffissaaleqisullu sulilerseqqinneqarnissaasa sulissutiginiaruttorneranni aamma tulluusimaarutigisinnaavarput ilinniarnertuunngorniarfinni, inuussutissarsiuutinik ilinniarfinni ilinniarfinnilu qaffasinnerusuni naammassisut aatsaavissuaq taama amerlatigisalmata. Kisianni tulluusimaarutissaqarnerput piinnarlugu uninnassanngilagut. Ilinniagaqassutsip tungaatigut sutigut qanorlu qaffassaasinnaanarluta eqqumaffiginiartuartaqarparput.

Naalakkersuisut ukiami matumani siunnersuutigaat angajoqqaat meeqqat atuarfiini atuartuutillit angajoqqaat siunnersuisooqatigiiffeqalissasut ataatsimoorlutik saqqummertalernissaat aqutissiuunneqartalissamat. Tamatumani siunertarineqarpoq angajoqqaat nuna tamakkerlugu ataatsimoorfeqalersinneqassasut, taannalu aqutigalugu meeqqamik atuartitaanerat atuarnerminnilu qanoq atugaqarnerat pillugit pitsaanerumik assigiinngisitaarnerusumillu isummersoqataasalissasut.

Ilaqutariit meeqqallu atugarliuuteqartut

Aalajangersimasumik suliffeqarneq innuttaasunut ataasiakkaanuinnaq pinnani aammali ilaqutaasunut tamanut peqqinnartuuvoq. Taamaattumik siusinaartumik soraarnerussutisiaqartarnerup tungaatigut aaqqissuusseqqippugut, taamaaliornitsigut innuttaasut sulisinnaasutut ukiullit pisortanit pilersugarineqartarnerat iliuuseqarfigineqartussanngorlugu. Uagut kissaatigaarput innuttaasut tamarmik inuiaqatigiinni nammaqataanissaminnut periarfissaqartinneqassasut. Taamaattumik suliffeqarfiutitta eqaatsumik periaaseqarnermikkut

innuttaasut sulinissaminnut piginnaasakinnerulersimasut suleqataasinnaanissaannut periarfissaqartitsinissaat pingaartipparput.

2016 meeqqat ukioraat, siusinersukkullu oqaatigeriikkattut, ukiumi matumaniinnaanngitsoq, aammali siunissami sulinissatsinni meerartatta atugarisaat samminerulissavagut. Inuiaqatigiisugummi akunnitsinni suli takussaavallaarput meeqqat imigassanik ikiaroorartumillu atornerluiffiusuni taamalu sumiginnagaallutik peroriartortut, tamannalu meeqqat ineriartornerminni atugarisaannut sunniuteqarnerluttarpoq. Inuiaqatigiittut pisussaaffigaarput akunnitsinni atugarliortut isumaginissaat, pingaartumik meeqqat ilaqutariinni peqqinnartumik inuuneqartitsinngitsuni peroriartortut eqqarsaatigalugit. Naalakkersuisut 2016-imi ukiakkut ataatsimiinnermi meeqqat tapersorsorneqartarnerannut tunngatillugu inatsisissatut siunnersuuteqarput. Inatsisissatut siunnersuut aqutigalugu Naalakkersuisut qulakkeerussapaat, ilaqutariit meerartallit atugarliortut ikiorserneqartarnerat malunnaatilimmik pitsanngorsaavigineqassasoq, taamaaliornikkut inooriaatsinik pitsaanngitsunik kinguariinnut tullernut ingerlatitseqqinnissamik meeqqat pinngitsoortitsinissaminnut periarfissaasa annertunerulernissaat aqutissiuunniarlugu, ilinniagaqarnermikkullu imminnut pilersorsinnaassuseqarlutik inooqataasinnaalersillugit.

Inatsisissatut siunnersuut Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pillugit aalajangersagaannik toqqammaveqarpoq, tassanilu aalajangiusimaneqarpoq nunat aalajangersakkamik taassuminnga atuutsitsilersut akuerissagaat meeqqat namminneq kinaassuseqarlutik, politikikkut, aningaasaqarnikkut, isumaginninnikkut kulturikkullu pisinnaatitaaffeqartut. Nunatut immitsinnut pisussaaffilernikuuvugut inatsisit allaffissornikkullu ingerlatseriaatsit aqutigalugit meeqqat pisinnaatitaaffeqarneri unioqutissanagit, tamannalu eqquutsittariaqarparput.

Nakkutilliisoqarfinneersut kommuninut misissuiartortarneranni paasinarsivoq nammineerluta inatsisiliavut Naalagaaffiillu Peqatigiit meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit aalajangersagaq tamatigut tamakkiisumik malinneqarneq ajortut. Taamaattumik Naalakkersuisuniit nuannaarutigivarput ilaqutariit meeqqallu atugarliuuteqartut iliuuseqarfigineqartarnerisa pitsanngorsaavigineqartariaqarnerat paaseqatigiissutigalugu kommunit qanimut pitsaasumik suleqatigilersimagatsigit. Naalakkersuisuniit qitiusumiit siunnersuisarfimmik nakkutilliisoqatigiinnillu pilersitsivugut, taakkulu pilersinneqarnerisigut siunertaavoq suleqatigiinnerneq, siunnersuisarneq ilitersuisarneq kiisalu kommuninut toqqaannartumik ikiuuttarneq aqutigalugit pissutsit ilorraap tungaanut ingerlaleriartuaartinneqassasut.

Peqqissuseq

Innuttaasut ataasiakkaat peqqissusaasa sammineqarnissaat pingaaruteqarpoq. Taamatuttaaq pingaaruteqarpoq innuttaasut ataasiakkaat peqqissuunissartik pillugu namminneerlutik periaaseqarnissaat. Nunatsinni peqqinnissaqarfimmi suliarineqartartut ilarparujussui qanoq inooriaaseqarneq toqqammavigalugu nappaatigineqalertarput.

Innuttaasut paasiniaavigalugit misissuiffigineqarnerisa kingulliup ilaatigut ersersippaa meeqqat inuusuttuaqqallu akornanni pujortartartut ikiliartortut, innuttaasullu akornanni amerlanerujartuinnartut angerlarsimaffimminni pujortartarnerup tungaatigut killilersuisalersimasut. Tamatuma peqatigisaanik imigassat aalakoornartortallit nunatsinnut tikisinneqartartut suli ikiliartorput. Taamaattumik aalakoorniutigalugu imigassartortarneq suli annertugaluartoq imigassartortarneq pillugu isummersoriaatsit pissusilersuutaasartullu allannguuteqarsimapput. Imaappoq ukiorpassuarni pinaveersaartitsinikkut suliniutigisimasavut sunniuteqarsimapput.

Naak ataatsimut isigissagaanni aalakoornartortalinnik imigassartortarnek annikilleriarsimagaluatoq, suli imigassaq tassaavoq qanoq inooriaaseqarnek toqqammavigalugu nappaateqalersarnermut pissutaanerpaasartoq. Taamaattumik ukiakkut ataatsimiinnerup matuma ingerlanerani imigassamik tuniniaasarneq sassaalliisarnerlu pillugit Naalakkersuisut Inatsisartut inatsississaattut siunnersuuteqarput, taannalu imigassamik atonerluisoqartarnera akiorniarlugu suliniutaasartunut toqqammavisseeqataasussatut suliarineqassaaq.

Atonerluineranut akeqanngitsumik katsorsartissinnaaneq atonerluisarnerlu pillugu ilisimasanik katersivik (Allorfik) 2015-imi akuersissutigineqarput aallartinneqareerlutillu. Kommune Kujalleq kommunini siulliulluni suliniutit taakku atorlugit misileraalluni ingerlatsiffigineqassaaq, tamatumalu kingorna suliniutit taakku kommunit sinnerini aamma atuutsilersikkiartuaarneqassapput.

Avatangiisit

Kommunit eqqagassalerinerup tungaatigut suliassarujussuaqarput. Sumiiffippassuarni eqqagassalerineq ullutsinnut naleqqutinngillat, mingutsitsillutik peqqissutsimullu innarliisinnaallutik. Avatangiisinut tunngasut, minnerunngitsumik eqqagassalerineq, pitsanngorsagassaavoq ullutsinnullu naleqqussaalluta iliuuseqartariaqarpugut. Eqqagassalerinermi immikkoortortamut pilersaarusiornikkut kommunit avatangiisinut iliuuseqarnerannik eqqagassalerinerannillu ikiorneqarsinnaanerat Naalakkersuisut qilanaarivaat. Qularinngilarput Inatsisartut tapersiinerisigut avatangiisinut iliuuseqarnermut aningaasaliinerunikkut kommunit suleqatigalugit nunatsinni eqqagassalerineq pitsanngorsarsinnaagatsigu.

Eqqagassalerinermi pitsanngorsagassaqaqaraluaqisoq allatigut mingutsitsinnginnerusumik ingerlatsinissamat inerisaanissaq pisariaqarpoq. Assersuutigalugu nerisassalerinermi puunik atunerput eqqagassanillu pilersuinerput eqqarsaatigalugit. Naalakkersuisut taamaammat eqqarsaatersuutigivaat avatangiisinut akitsuuteqalersitsinikkut innuttaasut suliffeqarfiillu avatangiisinik paarsillualersinneqarsinnaanersut, ilutigitillugulu Namminersorlutik Oqartussat annertunerusumik iliuuseqarsinnaalersinniarlugu aningaasatigut tunngavilliisoqarluni.

Nunatta nukimmik mingutsitsinngitsumik siunissami imminut pilersulersimanissaa Naalakkersuisut anguniagarivaat. Kujataani erngup nukinganik nukissiorfiup annertusarnissaa erngullu nukinganik nukissiorfiit allat pilersuisinnaassusaasa annertusarnissaat taamaammat pingaartitarivarput. Orsussamillu nukissiorfiusuni erngup nukinganik nukissiorfiliortoqarsinnaaneramik misissuinerit ingerlanneqarput.

Suliniutit taasama saniatigut mingutsitsinngitsumik nukissiuutit allat, soorlu seqerngup anorillu nukinginik atorluaanerunissaq Naalakkersuisut sulissutiginerorusuppaat. Mingutsitsinngitsumik nukissiorneq pillugu pilersaarusiornermi Savalimmiuni suleqateqarnerput ukioq manna pilersipparput, tassuunakkut misilittakkatsinnik ilinniarfiginissarput siunniunneqarluni, ilutigitillugulu Issittumi ataavartumik nukissiuuteqarneq pillugu Amerikamiut nunanut allanut ministereqarfiat suleqatigalugu ukiaq manna suleqatigiiaarluni isumasioqatigiittoqassaaq (workshop).

Mingutsitsinngitsumik nukissiuuteqarnikkut imminut pilersulersinnaannguinnarnata, kisiannili inuussutissarsiuteqartut suliffeqarfiillu nukissiuutinik mingutsitsinngitsunik atuerusulersinnissaat Naalakkersuisut aamma anguniagarivaat.

Nunanut allanut sillimaniarnermullu tunngasut

Ukiuni makkunani nunani allani pissutsit sukkaasuumik allanngoriartorput. Europami, Amerikami avannarlermi nunallu tamalaat akornanni suleqatigeeriaatsit annertuumik allannguuteqariartorput, tamakku nunatsinnut aamma sunniuteqalersussaapput.

Europami USA-milu ajortumeeriniarlutik saassussisut ukiuni kingullerni takussaalerput. Manna tikillugu ajortumeeriniarnerni taamaattuni sulii kalaallinik toqqaannartumik eqqugaasooqanngilaq. Tamannali allanngoriaannaavoq saassussisarnerit tamakku inuinnarnik eqquisarmata, eqqugaasullu ilarpasui tassaasarpur sulinnigiffeqarlutik angalasut. Namminersorlutik Oqartussat danskit nunanut allanut ministereqarfiata innuttaasunik sullissiveqarfiat qanimut suleqatigaat, taakkulu kalaallinut nunani allani angalasunut tamakkiisumik ikiuuttarput. Suleqatigiinneq taanna sakkortuunik pisoqartillugu sulii pingaaruteqarnerulertarpoq.

Danskit Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivini 2015-imi siulittaasuutitaqarneranni inuit, atorfilittat qinikkallu suleqatigisatta nunanut allanut politikikkut suleqatigiissutini pisoqaanerit ilaanni sulinermit ilassuteqarnerput malunnartinniarlugu sulilluarsimaqaat. Nunani Avannarlerni suleqatigiinnerup naleqassusaa ilaatigut takutinneqarpoq, Issittumi uumasut assigiinngisitaarnerannik nalunaarsuinerup (ABA) nangeqqinneqarnissaata suleqatigiissutigineqarnissaanik siunnersuutitta ingerlateqqinneqarneratigut. Tamanna qujassuteqarfigerusuppara.

Tuluit Nunaat EU-mi ilaasortaajunnaarpat Atlantikup avannaani pissutsit annertuumik allannguuteqarnissaat toqqammavigalugu iliuuseqartariaqalersussaavugut. Tuluit Nunaat EU-p iluani niueqatigiinnerup tungaatigut suleqatigiinnermit avissaassagaluarpat tamanna nunatsinni aalisakkanik avammut tunisaqartarnitsinnut sunniuteqassaaq. Aalisakkat nunatsinni tunisassiat akitsuusersorneqaratik misissorneqaratillu nunanut EU-mi ilaasortanut eqqunneqarsinnaapput. Nunatsinni tunisassarineqartartut Tuluit Nunannut eqqunneqarsinnaanerit allanngussanngippat isumaqatigiissutit tamakku pillugit Tuluit Nunaat isumaqatigiinniarfigineqartariaqalerumaarpoq.

USA-mi præidentissamik novembarimi qinersisoqassaaq. Qinersinissaq taanna nunatsinnut sunniuteqartussaavoq. Pituffimmi kiffartuussinissamut isumaqatigiissutip ingerlatseqatigiiffimmut nunatsinnit piginneqataaffigineqanngitsumut atsioqatigiissutigineqassasoq USA-mit 2014-imi aalajangiunneqarmat USA-mut isumaqatigiissummi naapertuutinnigitsumik inissisimasooqalerpoq. Nunarput nunatsinnilu inuiaqatigiit illersornissamut isumaqatigiissut aqqutigalugu naammaginartumik pissarsisarnissaasa qulakkeerneqarnissaa pisariaqarpoq, tamannalu qulakkeerneqassaaq.

Nunatta, Danmarkip USA-llu akornanni pissutsinut tunngassuteqartoq alla tassaavoq Camp Century-mi mingutsitsisoqaratarsinnaanera pillugu paasissutissat nutaat, qaammatip siuliani saqqummersut. Apeqqutinut tamakkununga tunngasut Naalakkersuisut danskit nunanut allanut ministereqarfiannut ukiuni kingullerni apeqquteqartarnerigalui erseqqissumik akissuteqarfigineqartanngimmata isumakulunnarpoq. Naalakkersuisut akissuteqarfigineqarnissartik sukataarutigiuassavaat.

Kalaallit Nunaanni tunngaviusumik inatsiseqalernissaq

Naalakkersuisut suliakkerneqarput nunatsinni namminerisamik tunngaviusumik inatsiseqalersinnaaneq pillugu nassuiaammik suliaqaqqullugit. Inatsisartut nassuiaammik ukiaq manna suliaqalersinnaaqqullugit nassuiaat piareerneqassaaq.

Tunngaviusumik inatsiseqalernissap suliniutiginnissaa imaannaanngitsuusussaavoq. Tassami tunngaviusumik inatsit tassaasarpog nunap nalilersuiffigineqarnerani toqqammavigineqartartoq. Naalakkersuisut taamaattumik pingaartittorujussuuaat tunngaviusumik inatsiseqalernissaq pillugu ataatsimiititaliarsuarmik pilersitsisoqassappat taakku suliaminnik ingerlatsinermanni innuttaasut akulerusimatilluinnassagaat. Nassuiaat immiini tassaavoq tunngaviusumik inatsiseqalersinnaaneq anguniarlugu suliaasat pillugit oqallittoqarnissaanut Naalakkersuisut ilanngussaata. Inatsisartut suliaasat tigussavaat suliarlu qanoq ingerlateriaqqinneqassanersoq aalajangiiffigissallugu.

Naalakkersuisut siulittaasuattut meerartatta inuusuttortattalu pitsaanersumik siunissaqartikkumallugit nunatsinni innuttaasut patajaatsumik toqqissisimanartumillu atugaqarnissaat anguniagaraara.

Inuiaqatigiittut namminersulerusuttut sulissutigisariaqarparput kinguaariit tulluuttut piunassusermik, ilisimasaqassusermik, piginnaasaqassusermik inooriaatsillu pillugit isummersoriaatsinik immersorneqarnissaat, tamakku toqqammaviussammata inuiaqatigiit ataatsimoorlutik nunaminni nammineerlutik ingerlatsinissaannut. Taamaattumik tamavitta immitsinnut pisariaqartippugut, tamattalu politikikkut sulinitinni pingaarnersuisariaqarpugut meerartatta peqatigiillutik nunatta nunarsuarmioqatigiinni – inooqataaffigeriikkatsinni – siunissami qanoq inissisimalerumaarnissaat pillugu.

Nunatta innuttaasunut tamanut toqqissisimanartuulluni angerlarsimaffiunissaa ingerlalluartaunissaalu pilersissallugu suliaasaraarput.

Taama oqarlunga Inatsisartut ukiami matumani ataatsimiinnissatsinni ullumikkut aallartittumi suleqatigiilluarnissarput kissaatigaara.

Qujanaq!